

చతుర్థః పాఠః

4. పర్వతస్య చింతనమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- చిత్రే కిమ్ అస్తి?
- బాలః కథమ్ అస్తి? కిం కరోతి?
- బాలః కిమర్థం ప్లవితుమ్ ఇష్టవాన్? భవాన్ అపి ప్లవితుమ్ ఇచ్ఛతి వా?
- బాలః ప్లవమానః సన్ కిం కిమ్ ఊహితవాన్ ఇతి వదతు.

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

శంకరపురమితి కశ్చన గ్రామః. స చ గ్రామః సుందరః సమృద్ధః చ. గ్రామస్య సమీపే కోలాచలః నామ ఉన్నతః పర్వతః అస్తి. ప్రతిసంవత్సరం శ్రావణమాసే శంకరపురస్థాః జనాః నగరవాసినశ్చ వనభోజనార్థం కోలాచలపర్వతం గచ్ఛంతి స్మ.

తత్ర, తే దేవభావనయా తం సమున్నతం పర్వతం పూజయంతి స్మ. స్వాభీష్టానాం సిద్ధ్యర్థం పర్వతస్య ప్రదక్షిణం కృత్వా, నానావిధసూపాపూపసహితాన్ ఆహారపదార్థాన్ నివేదనరూపేణ పర్వతాయ సమర్ప్య, తే తం పర్వతం పరితః స్థితానాం వృక్షాణాం ఛాయాసు ఉపవిశ్య సోల్లాసం భోజనం కుర్వన్తి స్మ. సాయంకాలపర్యంతం తత్రైవ స్థిత్వా మనోహరాం ప్రకృతిం దృష్ట్వా మహానందమనుభవంతి. తదనంతరం సర్వే స్వగ్రామం ఆగచ్ఛంతి స్మ.

ఏవం ప్రాతరారభ్య సాయంకాలపర్యంతం జనానాం పూజనేన సహవాసేన చ సః పర్వతః ఆనందమ్ అనుభవతి స్మ. పరంతు తేషాం ప్రతిగమనం దృష్ట్వా సః 'ఇదానీమ్ అహమ్ ఏకాకీ ఏవ అస్మి ఖలు' ఇతి చింతయన్ దుఃఖితః భవతి స్మ.

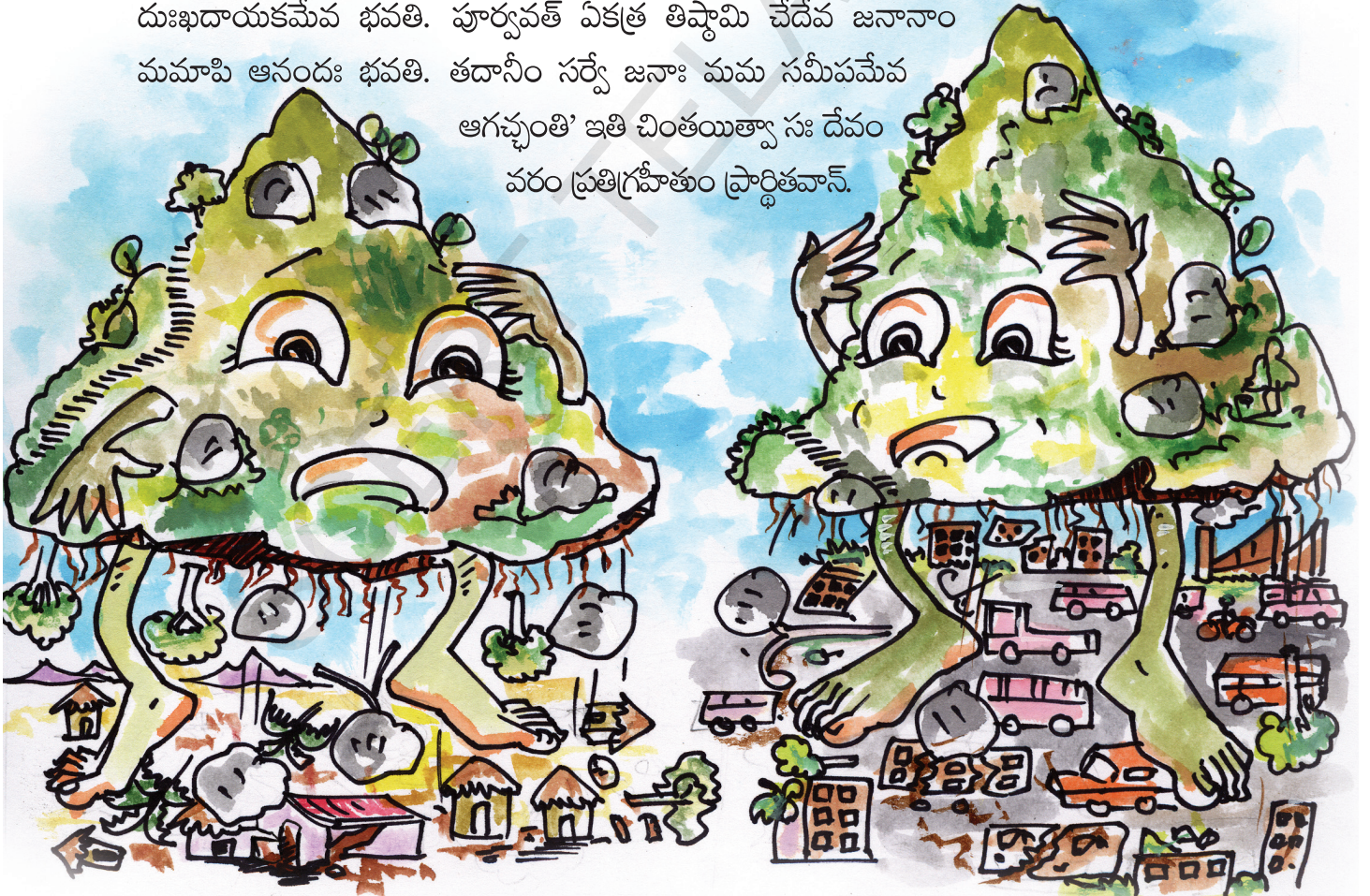
ఇత్థం బాధాతప్తః పర్వతః దేవం ప్రార్థయత్. దేవః ప్రత్యక్షః భూత్వా 'భవతః బాధాయాః కారణం కిమ్? కం వరం వాంఛతి?' ఇతి అపృచ్ఛత్. తదానీం పర్వతః 'మహ్యామ్ ఇతర ప్రాణి నామి వ పాదౌ దదాతు. తాభ్యాం సర్వత్ర

గంతుం ద్రష్టుం చ శక్నుయామ్' ఇతి ప్రార్థితవాన్. దేవః 'తథాస్తు' ఇత్యుక్త్వా అదృశ్యః అభవత్. స చ కోలాచలః 'ఇదానీం మమ పాదౌ తు ఆగతౌ. అహం తు సర్వత్ర గంతుం శక్నోమి.' ఇతి చింతయన్ స్వపురతః స్థితేన రాజమార్గేణ చలతి. తస్య పర్వతస్య భారేణ మార్గః శిథిలః సంజాతః. ఉభయపార్శ్వయోః స్థితాః వృక్షాః వినష్టాః. గృహాణి చ భగ్నాని అభవన్.

తదనంతరం పర్వతః మానవాః ఇవ అహమపి స్నానం కరోమీతి విచిన్త్య తటాకమ్ అగచ్ఛత్. యదా పర్వతః తటాకం ప్రావిశత్ తదైవ ప్రభూతం జలమ్ ఉపరి ఆగత్య సేతుః భగ్నః అభవత్. జలం సర్వం బహిః నిస్సృతమ్. తేన మహతీ హానిః అభవత్.

అనంతరం నగరజీవనం ద్రష్టుకామః పర్వతః నగరవిహారార్థమ్ అగచ్ఛత్. నగరే తు శతాధికాః కార్యరతాః జనాః మార్గే ఇతస్తతః చరన్తి స్మ. ఇదానీం పర్వతః తేషాం గమనాగమనయోః మహాన్ ప్రతిబంధకః అభవత్. తేన జనానాం మహతీ పీడా అభవత్. పర్వతస్య పదఘట్టనేన విద్యుత్స్పందనభాః అధః నిపతితాః. జనాస్సర్వే భీతాః జాతాః.

తదా కోలాచలః 'ప్రజానాం కష్టాని దృష్ట్వా ఏవమ్ అచింతయత్. సర్వత్ర మమ గమనం దుఃఖదాయకమేవ భవతి. పూర్వవత్ ఏకత్ర తిష్ఠామి చేదేవ జనానాం మమాపి ఆనందః భవతి. తదానీం సర్వే జనాః మమ సమీపమేవ ఆగచ్ఛంతి' ఇతి చింతయిత్వా సః దేవం వరం ప్రతిగ్రహీతుం ప్రార్థితవాన్.

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. పర్వతస్య స్థానే భవాన్ భవతి చేత్ కుత్ర గచ్ఛతి?
- ఆ. చలతః పర్వతాత్ సముద్రాతాః ఆపదః కాః?
- ఇ. భవంతః పర్వతస్య స్థానే భవంతి చేత్ దేవం కం వరం పృచ్ఛంతి? కిమర్థమ్?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తికర్వంతు

- అ. పాఠం పఠిత్వా 'స్మ' ఇత్యనేన యుక్తానాం పదానామ్ అధః రేఖాంకనం కర్వంతు.
- ఆ. అధః దత్తానాం వాక్యానాం సమానార్థకవాక్యాని పాఠే అన్విష్య లిఖంతు.

1) భక్తులు తిరిగి వెళ్ళుటను చూసి ఒంటరినయ్యానని ఏడ్చింది.

.....

2) ఇష్టమైన కోరికలు ఫలించడానికి పర్వతానికి ప్రదక్షిణం చేస్తారు.

.....

3) ఇండ్లు కూలాయి. చెట్లు నశించాయి. దారి కూడా శిథిలమైంది.

.....

4) నీరు పైకి వచ్చి కట్ట తెగింది.

.....

5) విద్యుత్ స్తంభాలు కింద పడ్డాయి.

.....

ఇ. పాఠస్య ఆధారేణ వాక్యాని క్రమశః లిఖంతు.

1) అనంతరం నగరజీవనం ద్రష్టుకామః పర్వతః నగరవిహారార్థమ్ అగచ్ఛత్.

2) పర్వతః మానవాః ఇవ అహమపి స్నానం కరోమి ఇతి విచింత్య తటాకమ్ అగచ్ఛత్.

3) ఇదానీం మమ పాదౌ తు ఆగతౌ. అహం తు సర్వత్ర గంతుం శక్నోమి.

- 4) ఏకత్ర తిష్ఠామి చేదేవ జనానాం మమాపి ఆనందః భవతి.
- 5) పర్వతస్య పదఘట్టనేన విద్యుత్ స్తంభాః అధః నిపతితాః

ఈ. పాఠం పఠిత్వా అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) గ్రామీణాః, నగరవాసినశ్చ కిమర్థం పర్వతసమీపం గచ్ఛంతి?
- 2) జనాః పర్వతం కథమ్ అర్చంతి?
- 3) పూజాదికం సమాప్య భక్తాః కుత్ర భోజనం కుర్వంతి?
- 4) పర్వతః కిమర్థం దేవం పాదౌ పృష్టవాన్?
- 5) పర్వతగమనేన మార్గః కథం పరివర్తితః?
- 6) పర్వతగమనేన తటాకస్య పరిస్థితిః కీదృశీ అభవత్?
- 7) పర్వతగమనేన నగరజీవనం కథమ్ అభవత్ ?

III స్వీయరచనా

అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- 1) అరణ్యాత్ ఏకః గజః నగరం ప్రవిశతి చేత్ కిం భవతీతి లిఖంతు?
- 2) భవతః పరివారః భవంతం త్యక్తా గచ్ఛతి చేత్, భవాన్ ఏకాకీ తిష్ఠతి చేత్ తదానీం భవాన్ కిమ్ అనుభవతి ?
- 3) పర్వతస్య చలనం యదా ఆరబ్ధం, తదా ప్రభృతి కిం జాతమితి స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడాః

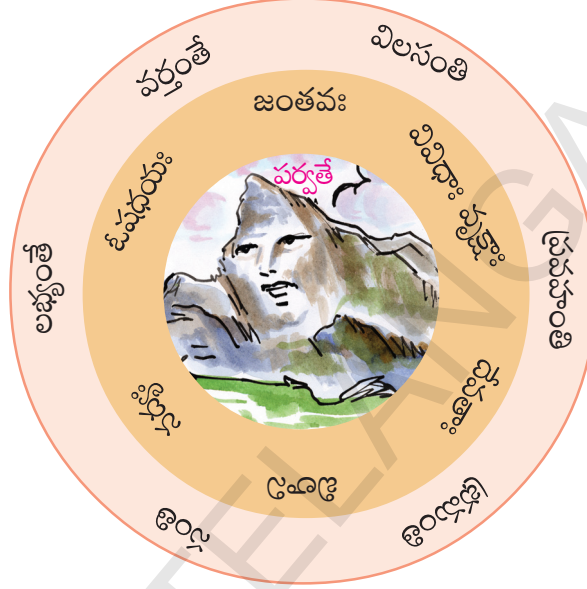
అ) అనుచ్ఛేదవాక్యేషు దత్తాని అసంగతాని పదాని శుద్ధీకర్వంతు. పునః లిఖంతు.

“స చ లాచకోలః చింతయతి. దౌపా తు ఆగతౌ. అహం తు సర్వత్ర తుంగం శక్నోమి. ఇతి చింతయన్ స్వపురతః స్థితేన రాజమార్గేణ లచతి. తస్య పర్వతస్య భారేణ మార్గస్య ర్హ్వయోః ఉపాయభ స్థితాని గృణిహా భగ్నాని అభవన్.

ఆ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు, తత్సమానార్థకపదాని పారే అన్విష్య లిఖంతు.

1) చుట్టూరా	2) చూడాలనే కోరికగలవాడై
3) ఇరువైపులా	4) నేను ఒంటరిని అయ్యాను.
5) బాధతో దహించుకుపోయిన	6) ఉల్లాసంతో కూడిన
7) కట్ట (వారధి)	8) భయం కలవారై

ఇ) వర్తూలాకారచక్రం దృష్ట్వా పర్వతమ్ ఇతి పదమధికృత్య పంచవాక్యాని లిఖంతు.

1) పర్వతే బిలాని వర్తంతే.	2)
3)	4)
5)	6)

V సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

అ) చిత్రం పశ్యంతు. పర్వతః బాలేన సహ సంభాషణం కరోతి. తయోః బాలపర్వతయోః సంభాషణం లిఖంతు.

పర్వతః బాలక! కిమర్థం అత్ర ఆగతః అసి?

బాలః భవంతం ద్రష్టుమ్ ఆగతః అస్మి.

పర్వతః

బాలః

పర్వతః

బాలః

పర్వతః

బాలః

అ) యది వృక్షాణాం పక్షాః సంతి చేత్ తే కిం కిం కుర్వంతీతి విచింత్య చిత్రాణి లిఖంతు, వదంతు.

VI ప్రశంసా

దేవః ప్రత్యక్షః భవతి చేత్ సమాజహితాయ భవాన్ కిం కిం వాంఛతీతి వదతు.

VII భాషాంశాః

అ. అనుచ్ఛేదే రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

మమ నామ అనిలః. వృష్టికాలే ఏకస్మిన్ దినే మమ మిత్రమ్ ఆమ్రుఫలం ఖాదితుమ్ ఇష్టవాన్. కిమర్థమ్ ఇత్యుక్తే తస్య ఆమ్రుఫలం బహు ఇష్టమ్. అహం చింతితవాన్ ఏతస్య మిత్రస్య అస్మిన్ వృష్టికాలే ఆమ్రుఫలేషు ఆసక్తిః జాయతే ఇతి. తదా పునః చింతితవాన్ కస్య వృక్షస్య ఫలమ్ ఆమ్రుఫలమివ మధురం భవతీతి ఇతి చింతయిత్వా నారంగఫలమేకమ్ అహం తస్మై దత్తవాన్. సః ఆమ్రుఫలమేవ ఆవశ్యకమితి సూచితవాన్. ఏతస్య మహతీ అభిరుచిః ఆమ్రుఫలఖాదనే భవతీతి సర్వత్ర అటిత్వా కస్య ఫలస్య ఖాదనేన బ్రహ్మానందః జాయతే, ఏతస్య ఆమ్రుఫలస్య ఖాదనార్థం కంచిత్కాలం ప్రతీక్షాం కరోతు ఇతి సూచితవాన్.

ఆ. అనుచ్ఛేదే రేఖాంకితపదాని యేషు వాక్యేషు సంతి తాని వాక్యాని అత్ర లిఖంతు.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ఇ. అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

- 1) అహం వృక్షాత్ ఫలం గృహ్ణామి.
- 2) అహం మంజూషాతః పదాని గృహ్ణామి.
- 3) అహం మిత్రాత్ ధనం గృహ్ణామి.
- 4) అహమ్ అధ్యాపకాత్ విద్యాం గృహ్ణామి.
- 5) అహమ్ అంబాతః ఆహారపేటికాం గృహ్ణామి.

ఈ. భవాన్ ప్రతిదినం కిం కిం గృహ్లాంతి విషయం పంచవాక్యైః లిఖతు.

ఉదా : అహం ప్రాతః ఉత్థాయ పుస్తకం గృహ్లామి.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ఉ. అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

- 1) అధ్యాపకేన పాఠితం పాఠం లిఖామి.
- 2) మాతామహ్యో ఉక్తం పద్యం పుస్తికాయాం లిఖామి.
- 3) పిత్రా సూచితం పత్రం లిఖామి.
- 4) ఉపాధ్యాయస్య ఆదేశానుసారం భిత్తిపత్రే సూక్తిః లిఖామి.
- 5) కక్ష్యాయాం వాణ్యా శ్రావితమ్ ఉపన్యాసం లిఖామి.

ఊ. భవాన్ ప్రతిదినం కిం కిం లిఖతీతి విషయం పంచవాక్యైః లిఖంతు.

ఉదా: ఆంధ్రభాషాధ్యాపికయా ఉక్తస్య పద్యస్య భావం లిఖామి.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

పరియోజనాకార్యమ్

పత్రికాః పశ్యంతు. పశు-పక్షి-నదీనాం-కలాకారాణాం విచిత్రచిత్రాణి సంగ్రహంతు. వదంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న
1. పాఠస్థకఠినపదానామ్ అర్థాన్ వక్తుం శక్నోమి.		
2. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
3. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః లేఖితం శక్నోమి.		
4. బాలపర్వతయోః సంభాషణం లేఖితం శక్నోమి.		

కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షమ్

పంచమః పాఠః

5. మూషకస్య చతురతా

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- చిత్రే కిం దృశ్యతే?
- జాలే కః బద్ధః అస్తి?
- మూషకః కిం కరోతి?
- చిత్రం దృష్ట్వా భవాన్ కిమ్ అవగచ్ఛతి?

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

బహుకాలతః ఆహారస్య ప్రతీక్షాం కరోతి మార్జాలః. ఏకః మూషకః అపి తత్ర నాగచ్ఛతి. క్షుధయా తస్య ఉదరం జ్వలతి. కించిద్దురం గత్వా అన్వేషణం కర్తుమ్ అపి శక్తిః నాస్తి. 'ఏవం కియంతం కాలం ప్రతీక్షా కరణీయా' ఇతి సః చింతయంతి స్మ.

భాగ్యవశాత్ తదా ఏవ ఏకః మూషకః తత్ర ఆగతః. తస్య దర్శనేన మార్జాలస్య ఉత్సాహః వర్ధితః. సః శనైః గత్వా మూషకమ్ అగ్రహ్లాత్. మూషకః భయేన విహ్వలః అభవత్. స్వస్య అపత్న్యాని స్మరణే ఆగతాని. నేత్రయోః అశ్రూణి సృతాని. 'మాం త్యజ' ఇతి సః దుఃఖేన ప్రార్థయత్. మూషకం దృష్ట్వా మార్జాలః అపి దయాలుః అభవత్. తథాపి సః మూషకం పరీక్షితుమ్ ఐచ్ఛత్. సః మూషకమ్ ఏవమ్ అవదత్. "అహం త్వాం కాంశ్చన ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛామి. యోగ్యాని సమాధానాని వదిష్యసి చేత్ త్వామ్ అహం త్యజామి" ఇతి. 'ప్రయత్నం కరోమి' ఇతి మూషకః అవదత్. మార్జాలః ప్రశ్నాన్ ఏవమ్ అపృచ్ఛత్.

మార్జాలః :	రే మూషక! మాతృవందనేన కిం ఫలం లభ్యతే?	
మూషకః :	భూప్రదక్షిణషట్కేన కాశీయాత్రాశతేన చ	
	సేతుస్సానశతైర్యచ్చ తత్ఫలం మాతృవందనే	1
మార్జాలః :	సమ్యక్ ఉక్తవాన్. ఏతదపి వద. త్వం కాన్ కాన్ నమస్కరోషి?	
మూషకః :	దుర్భిక్షే చాన్నదాతారం సుభిక్షే చ హిరణ్యదమ్	
	చతురోఽహం నమస్యామి రణే ధీరం ఋణే శుచిమ్	2
మార్జాలః :	ఉత్తమమ్. చతురోఽసి. ఇదానీం వదతు. శోకేన కా హానిః భవతి?	
మూషకః :	శోకో నాశయతే ధైర్యం శోకో నాశయతే శ్రుతమ్	
	శోకో నాశయతే సర్వం నాస్తి శోకసమో రిపుః	3
మార్జాలః :	యది ఏవం స్యాత్, అలసస్య కిం భవతి?	
మూషకః :	అలసస్య కుతో విద్యా, అవిద్యస్య కుతో ధనమ్	
	అధనస్య కుతో మిత్రమ్, అమిత్రస్య కుతః సుఖమ్	4
మార్జాలః :	సమీచీనమ్. జనేషు కః సాధుః భవతి?	
మూషకః :	ఉపకారిషు యస్సాధుః, సాధుత్వే తస్య కో గుణః	
	అపకారిషు యస్సాధుః స సాధుః సద్భిరుచ్యతే	5
మార్జాలః :	ఉత్తమమ్. సన్నిత్రలక్షణాని కాని ఇతి వద !	
మూషకః :	దదాతి ప్రతిగృహ్లాతి గుహ్యమాఖ్యాతి పృచ్ఛతి	
	భుంక్తే భోజయతే చైవ షడ్విధం మిత్రలక్షణమ్	6

మార్జాల : సాధూక్తం. పుత్రః కథం భవేత్?

మూషకః : ఏకోఽపి గుణవాన్ పుత్రః నిర్గుణైః కిం శతైరపి |

ఏకశ్చంద్రస్తమో హన్తి నక్షత్రైః కిం ప్రయోజనమ్ ||

7

మార్జాలః : సాధు. అంతిమప్రశ్నస్య ఉత్తరం వద. సంపాదితం ధనం కథం రక్షణీయమ్.

మూషకః : ఉపార్జితానాం విత్తానాం త్యాగ ఏవ హి రక్షణమ్ |

తటాకోదరసంస్థానాం పరీవాహ ఇవాంభసామ్ || 8

(సర్వాణి సమాధానాని శ్రుత్వా మార్జాలః ఆశ్చర్యేణ) హే మూషకోత్తమ!

భవాన్ చతురః. పండితశ్చ. భవతః పాండిత్యేన అహం ప్రసన్నః అస్మి. అహం

భవంతం న ఖదామి. గచ్ఛతు భవాన్ స్వస్థానమ్. పుత్రైః సాకం ఆనందేన

జీవతు. (ఇత్యుక్త్వా మార్జాలః మూషకం త్యక్తవాన్)

భావాః -

1. ఆరుసార్లు భూమిచుట్టూ ప్రదక్షిణం చేస్తే, నూరుసార్లు కాశీయాత్ర చేస్తే, నూరుసార్లు సముద్రంలో స్నానం చేస్తే ఏ పుణ్యమైతే కలుగుతుందో, ఒక్కసారి తల్లికి నమస్కారం చేస్తే అంతటి పుణ్యం కలుగుతుంది.
2. కరువు ఉన్నప్పుడు అన్నం పెట్టేవానికి, అంతా బాగున్నప్పుడు బంగారాన్ని దానం చేసేవానికి, యుద్ధంలో పరాక్రమం చూపేవానికి, అప్పులేనివానికి ఈ నలుగురికి నమస్కరిస్తాను.
3. శోకం ధైర్యాన్ని నాశనం చేస్తుంది. జ్ఞానాన్ని నాశనం చేస్తుంది. ఇదీ అదీ అని కాకుండా అన్నింటినీ నాశనం చేస్తుంది. కాబట్టి శోకాన్ని మించిన శత్రువు లేదు.
4. సోమరితనం కలవాడికి విద్య ఎక్కడిది? విద్యలేనివాడికి ధనం ఎక్కడిది? ధనం లేనివాడికి మిత్రుడెక్కడ? మిత్రుడు లేనివాడికి సుఖం ఎక్కడ? కాబట్టి ఇన్నిటికీ మూలం సోమరితనం. కాబట్టి సోమరితనాన్ని వదిలిపెట్టాలి.
5. తనకు ఉపకారం చేసినవారి విషయంలో మాత్రమే ఎవడైతే మంచిగా ఉంటాడో, వానిలో ఏ గొప్పదనమూ లేదు. ఎవడైతే తనకు అపకారం చేసినవాని విషయంలో కూడా మంచిగా ప్రవర్తిస్తాడో వాడే మంచివాడు అని గొప్పవారు చెబుతుంటారు.
6. మంచిమిత్రుడు కింద చెప్పబడిన ఆరు లక్షణాలను కలిగియుంటాడు. తన దగ్గర ఉన్నది స్నేహితునికి ఇస్తాడు. స్నేహితునివద్ద ఉన్నది తాను తీసుకుంటాడు. తన రహస్యాన్ని చెబుతాడు. స్నేహితుని రహస్యాన్ని అడుగుతాడు. స్నేహితునివి అడిగి తింటాడు. తనవి తినిపిస్తాడు. ఇవన్నీ మంచిమిత్రుని లక్షణాలు.
7. మంచిగుణాలు లేని వందమంది కుమారుల కంటే గుణవంతుడైన కొడుకు ఒక్కడున్నా చాలు. చీకటిని పారద్రోలడానికి చంద్రుడొక్కడున్నా చాలు, వేలకొలది నక్షత్రాలున్నా ఏమి ప్రయోజనం?
8. సంపాదించిన ధనాన్ని దానం చేయడం ద్వారా కాపాడుకోవచ్చు. చిన్న కాలువల ద్వారా పంటల కొరకు నీటిని బయటకు వదలడం ద్వారా చెరువులోని నీటిని కాపాడుకోవచ్చుకదా!

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. మార్జాలమూషకయోర్మధ్యే కః చతురః? కిమర్థమ్?
- ఆ. పుత్రః కథం భవేత్?
- ఇ. కిమర్థం శోకేన సమః రిపుః నాస్తి?
- ఈ. ఏకః బాలకః శ్లోకం పఠేత్, అన్యః బాలకః భావం వదేత్.
- ఉ. పాఠస్థానాం శ్లోకానామ్ ఆధారేణ అవగతాన్ ఉత్తమవిషయాన్ అధికృత్య వదంతు.

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

- అ. శ్లోకాన్ పఠంతు. తేషు విద్యమానాని 'మ' కారాంత పదాని చిత్వా రేఖాంకితాని కుర్వంతు.
- ఆ. అధః దత్తానాం వాక్యానాం సమానార్థకవాక్యాని పాఠే అన్విష్య లిఖంతు.

1) ధనం లేనివాడికి మిత్రుడెక్కడ? మిత్రులు లేని వాడికి సుఖం ఎక్కడ?

.....

2) అపకారికి మంచి చేసేవాడే సత్పురుషుడు అని చెప్పబడుతాడు.

.....

3) సోమరితనం కలవాడికి విద్య ఎక్కడిది?

.....

4) చంద్రుడొక్కడున్నా చాలు చీకటిని పారద్రోలడానికి

.....

5) ఈ నలుగురికి నేను నమస్కరిస్తాను.

.....

6) మంచి మిత్రుడు ఆరు లక్షణాలను కలిగి ఉంటాడు.

.....

7) నీ యొక్క పాండిత్యంతో నేను ప్రసన్నుణ్ణి అయ్యాను.

.....

ఈ. శ్లోకాన్ పూరయంతు.

- 1) శోకో నాశయతే సమో రిపుః॥
- 2) దదాతి ప్రతిగృహ్లాతి మిత్రలక్షణమ్॥
- 3) ఉపార్జితానాం ఇవాంభసామ్॥
- 4) దుర్భిక్షే చ ఋణే శుచిమ్॥
- 5) భూప్రదక్షిణ మాతృవందనే॥
- 6) అలసస్య కుతః సుఖమ్॥

ఉ. పాఠం పఠిత్వా అథః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) మాతృవందనే కిం ఫలం లభ్యతే?
- 2) చంద్రః కిం కరోతి?
- 3) కస్య మిత్రమ్ నాస్తి?
- 4) శోకేన సమః కః నాస్తి? కిమర్థం?
- 5) దుర్భిక్షే కిం దాతవ్యం?
- 6) శోకః కం నాశయతి ?
- 7) కస్య విద్యా నాస్తి ?
- 8) 'కాన్ కాన్ నమస్కరోమి' ఇతి మూషకః అవదత్.

III స్వీయరచనా

అథః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- 1) భవతః మిత్రం కథం వర్తతే?
- 2) “మాతృవందనే భూప్రదక్షిణఫలం లభ్యతే”. ఇతి పాఠే పఠితం ఖలు. ఏతం విషయమ్ అధికృత్య స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.
- 3) శోకో నాశయతే, ఉపార్జితానాం విత్తానాం, దదాతి ప్రతిగృహ్లాతి.... శ్లోకానాం భావాన్ స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

IV పదజాలాభివృద్ధి: - భాషాక్రీడా:

అ) మంజూషాత: పదాని గృహీత్వా రిక్తస్థానాని పూరయంతు

ఫలం, సమృద్ధే, దానం, అర్థానాం, జ్ఞానం, కష్టకాలే, సత్, ధీరత్వం, రహస్యం, స్నేహిత:

- 1) పుత్ర: ఏక: అపి పర్యాప్త: ఏక: చంద్ర: పర్యాప్త: సహస్రై: నక్షత్రై: కిం
- 2) అన్నదాతారం హిరణ్యదం నమస్యామి.
- 3) సముపార్జితానాం, ఏవ హి రక్షణమ్.
- 4) శోక: నాశయతే చ నాశయతే.
- 5) మిత్రం..... ఆఖ్యాతి. ధనం దదాతి.

ఆ) ఉపరితనరిక్తస్థానేషు లిఖితానాం పదానాం సమానార్థకపదాని పారాత్ చిత్వా వాక్యాని పున: లిఖంతు.

- 1) సత్ = గుణవాన్ గుణవాన్ పుత్ర: ఏక: అలమ్.
- 2) ఫలం = సహస్రై: నక్షత్రై: కిం
- 3) కష్టకాలే =
- 4) సమృద్ధే =
- 5) అర్థానాం =
- 6) దానం =
- 7) జ్ఞానం =
- 8) ధీరత్వం =
- 9) రహస్యం =
- 10) స్నేహిత: =

ఇ. అధః దత్తానాం రేఖాంకితపదానాం విరుద్ధార్థకపదాని పారాత్ చిత్వా తైః వాక్యాని లిఖంతు.

- 1) దుర్జనః అపకారీ భవతి.....
- 2) పరేషాం ధనాపహరణమ్ అధమం కార్యమ్
- 3) గుణవాన్ శత్రుః అపి ఆదరణీయః
- 4) బాలకః అధ్యాపకం ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛతి.
- 5) సంతోషః ఏవ మానవానాం బలమ్

V సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

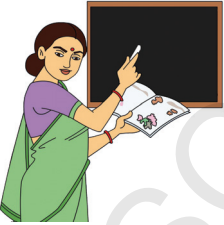
- అ. మిత్రైః సహ మిలిత్వా మూషక - మార్జాలయోః సంవాదస్య అభినయం కుర్వంతు.
- ఆ. మూషక - మార్జాలయోః “వర్ణచిత్రం” లిఖంతు.

VI ప్రశంసా

మాతృభాషయా రచితాని సుభాషితాని సంకలయంతు, లిఖంతు, వదంతు.

VII భాషాంశాః

అ) పఠంతు - అవగచ్ఛంతు.

రామః వనం గచ్ఛతి. సః ఏకం వృక్షం పశ్యతి. ఫలం లునాతి. ఫలం ఖాదతి. ఏతేషు వాక్యేషు కర్తృకర్మక్రియాపదాని అవగచ్ఛంతు.

కర్తృపదాని	కర్మపదాని	క్రియాపదాని
↓	↓	↓
రామః	వనం	గచ్ఛతి.
సః	వృక్షం	పశ్యతి.
సః	ఫలం	ఖాదతి.

అ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. తేషు స్థితాని కర్తృ, కర్మ, క్రియాపదాని విభజ్య పట్టికాయాం లిఖంతు.

1. బాలికా పాఠం పఠతి.
2. జనకః ఫలాని ఆనయతి.
3. అంబా చిత్రం పశ్యతి.
4. శిరీషా సమాధానం చింతయతి.
5. కృషకః క్షేత్రం కర్షతి.
6. రమేశః గ్రామం గచ్ఛతి.
7. సురేశః పుస్తకం పఠతి.

కర్తృపదాని	కర్మపదాని	క్రియాపదాని

పరియోజనాకార్యమ్

అన్యభాషాసు విద్యమానాని సుభాషితాని సంకలయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న
1. శ్లోకాన్ స్పష్టతయా పఠితుమ్, వక్తుం చ శక్నోమి.		
2. శ్లోకానాం భావాన్ స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
3. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః లేఖితుం శక్నోమి.		
4. పాఠస్థసర్థనాత్మకవ్యక్తీకరణకృత్యం కర్తుం శక్నోమి.		

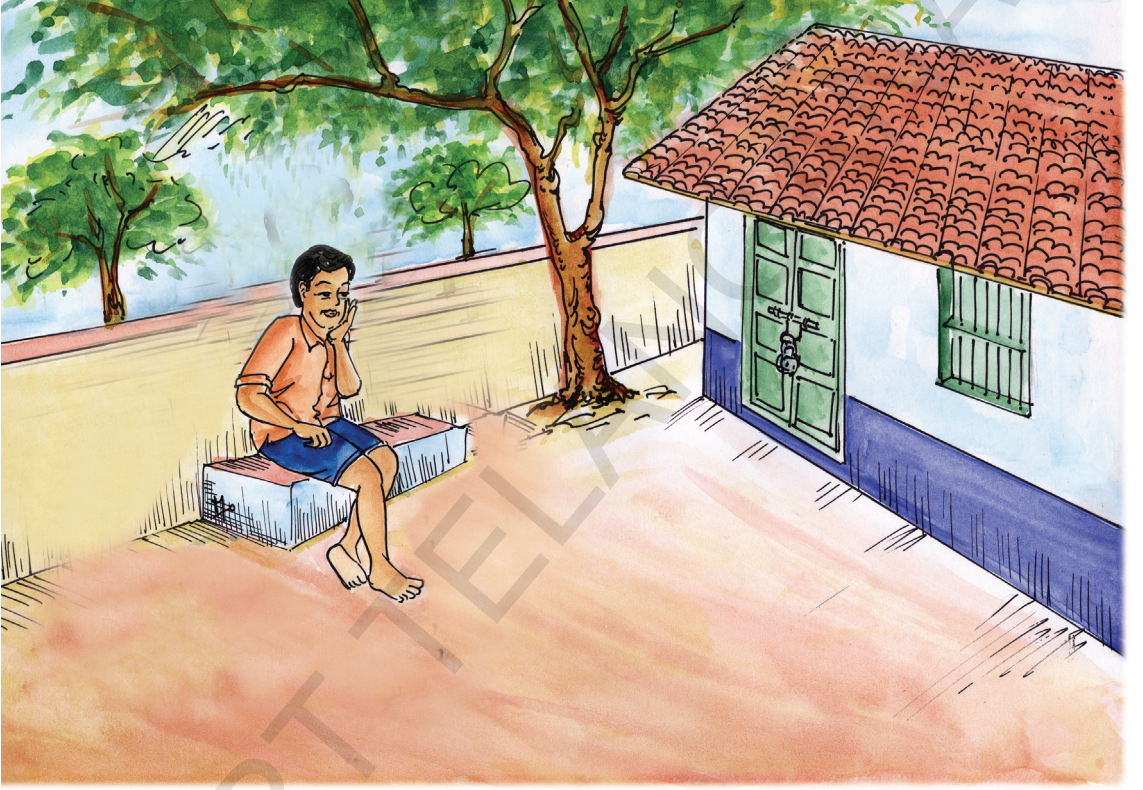
అభ్యాసానుసరీ విద్యా

షష్ఠః పాఠః

6. ఏకాకీ చంద్రః

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- చిత్రే కిమ్ అస్తి?
- బాలః కుత్ర అస్తి? కిం కరోతి?
- కిమర్థం బాలః ఏవం కరోతి?

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

మాతః! చందిర ఏకాకీ
కస్మాత్ గగనే సంచరతి?
మాతరం పితరం గృహం విహాయ
రాత్రౌ సతతం సంచరతి ॥

... మాతః! చందిర ఏకాకీ

వాయుః వేగేన తం నయతి
సూర్యః కిరణైస్తాపయతి ।
మేఘో జలేన ఆర్ద్రయతి
న కోఽపి తం పరిపాలయతి ॥

... మాతః! చందిర ఏకాకీ

అంబ! చందిరమానయతు
అస్మద్ గేహే స్థాపయతు ।
తేన సహాహం క్రీడామి
ఖదామి పిబామి నందామి ॥

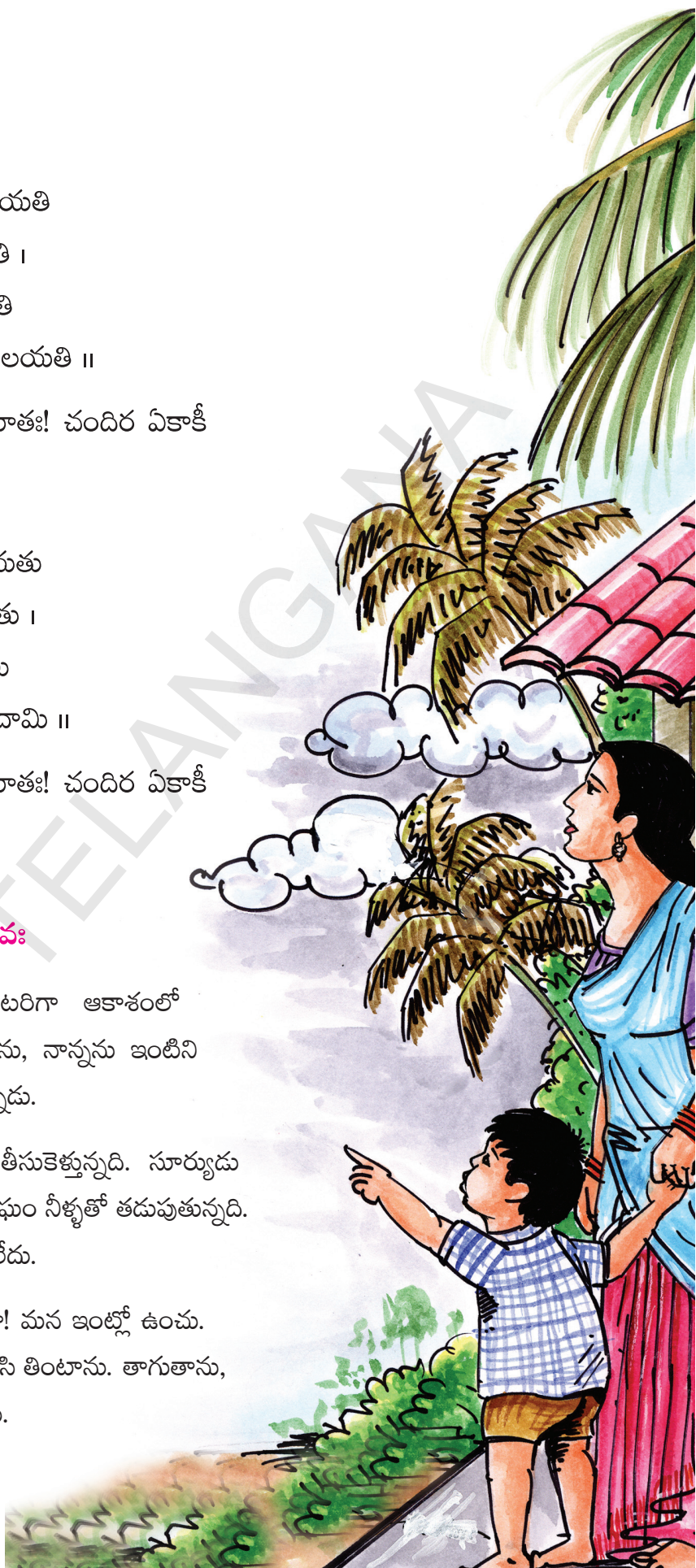
... మాతః! చందిర ఏకాకీ

గీతస్య భావః

అమ్మా! ఈ చంద్రుడు ఒంటరిగా ఆకాశంలో
ఎందుకు తిరుగుతున్నాడు. అమ్మను, నాన్నను ఇంటిని
విడిచిపెట్టి రాత్రంతా తిరుగుతున్నాడు.

గాలి వేగంగా చంద్రుణ్ణి తీసుకెళ్తున్నది. సూర్యుడు
కిరణాలతో తపింపజేస్తున్నాడు. మేఘం నీళ్ళతో తడుపుతున్నది.
ఎవరు కూడా అతణ్ణి రక్షించడం లేదు.

అమ్మా! చంద్రుణ్ణి తీసుకురా! మన ఇంట్లో ఉంచు.
అతనితో నేను ఆడుకుంటాను. కలిసి తింటాను. తాగుతాను,
అతనితో కలిసి నేను ఆనందిస్తాను.

ఏతాని కుర్వంతు

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. గీతం రాగయుక్తం గాయంతు.
- ఆ. అహమ్ ఏకాకీ ఇతి చంద్రః చింతయతి వా? కిమర్థమ్?
- ఇ. గగనే చంద్రం దృష్ట్వా భవాన్/భవతీ కిం చింతయతి?
- ఈ. సూర్యచంద్రయోః భేదం వదంతు.
- ఉ. చంద్రః కదా సంచరతి?
- ఊ. పాఠం పఠిత్వా భవాన్ కిమ్ అవగచ్ఛతి?
- ఋ. భవాన్ గృహే ఏకాకీ భవతి చేత్ కిం చింతయతి?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

- అ. గీతే కేషాంచన పదానాం అంతే 'తి', 'తు', 'మి' ఇతి అక్షరాణి సంతి. తాని పదాని అన్విష్య లిఖంతు.

తి	తు	మి

- ఆ. అధః దత్తానాం వాక్యానాం సమానార్థకవాక్యాని పాఠే అన్విష్య లిఖంతు.

- అ) సూర్యుడు కిరణాలతో తపింపచేస్తున్నాడు.

.....

- ఆ) అమ్మా ! చంద్రుణ్ణి తీసుకురా !

.....

- ఇ) అతనితో నేను ఆడుకుంటాను.

.....

ఇ. అధః దత్తేషు వాక్యేషు పదాని క్రమశః న సన్తి. తాని క్రమశః లిఖంతు.

1) నయతి తం వేగేన వాయుః	ఏకాకీ చందిర మాతః
కిరణైః తాపయతి సూర్యః	గగనే కస్మాత్ సంచరతి
ఆర్ద్రయతి జలేన మేఘో	గృహం విహాయ మాతరం పితరం
తం పరిపాలయతి న కోఽపి	సతతం సంచరతి రాత్రౌ

ఈ. పాఠం పఠిత్వా అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) చందిరః కుత్ర సంచరతి?
- 2) కాన్ విహాయ సంచరతి?
- 3) చందిరః కథమ్ ఆర్ద్రః భవతి?
- 4) బాలకః చందిరేణ సహ కిం కిం కర్తుమ్ ఇచ్ఛతి?

III స్వీయరచనా

అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- 1) చంద్రః ఏకః ఏవ సంచరతి వా? అన్యే కే సంచరంతి?
- 2) భవాన్ కాః క్రీడాః క్రీడతి? కుత్ర క్రీడతి?
- 3) గీతస్య సారం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.
- 4) చంద్రః భవతః గృహమ్ ఆగచ్ఛతి చేత్, భవాన్ తేన సహ కిం కిం కరోతి?
- 5) తవ గృహే కే కే సంతి ?
- 6) భవాన్ గృహం విహాయ అన్యత్ర గతవాన్ వా? కిమర్థం గతవాన్? తత్ర కిం కృతవాన్? లిఖంతు.

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడాః

అ) పాఠం పఠిత్వా రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

- 1) మాతః! వాయుః చంద్రం నయతి, సూర్యః తాపయతి,
చంద్రం ఆర్ద్రయతి, ఏకః అపి న పరిపాలయతి.
- 2) అధః దత్తేషు పదేషు భిన్నం పదం చిత్వా లిఖంతు. తత్ పదం కిమర్థం భిన్నమితి వదంతు.
అ) ఆకాశః, విమానం, చంద్రం, నక్షత్రాణి, సూర్యః.
ఆ) క్షీరం, జలం, పానీయం, చాయం, ఫలం.
ఇ) క్రీడతి, పఠతి, లిఖతి, పిబతి, రాత్రిః.

- అ) అధః దత్తాయాం పట్టికాయాం సూర్యస్య-చంద్రస్య చ నామాని సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

ఇం	ని	ఆ	ది	త్యః	ది
దుః	శా	భా	నుః	వా	శ
*	ప	స్మ	క	*	శ
ర	తిః	రః	ద్రః	చం	ధ
విః	క	లా	ని	భిః	రః

సూర్యనామాని

చంద్రనామాని

ఉదా:

దివాకరః

శశధరః

1.
2.
3.
4.
5.
6.

V సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

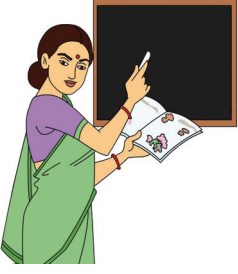
1. గీతం సంభాషణరూపేణ ప్రదర్శయంతు. అభినయం కుర్వంతు.
2. ఆకాశే కే కే సంచరంతి. భూమౌ కే కే సంచరంతీతి పట్టికాయాం లిఖిత్వా ప్రదర్శయంతు.

VI ప్రశంసా

చంద్రస్య వైశిష్ట్యం జ్ఞాత్వా వదంతు.

VII భాషాంశాః

అ. ఉదాహరణానుసారం కోష్ఠకస్థపదానామ్ ఆధారేణ కానిచన వాక్యాని రచయంతు.

మాతరం, పితరం, గృహం, మిత్రం, బంధూన్, సోదరం

ఉదా: ఏకాకీ చంద్రః మాతరం విహాయ సతతం రాత్రౌ సంచరతి.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ఆ. ఉదాహరణానుసారం కోష్ఠకస్థపదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

ఉదా: వాయుః వేగేన చంద్రం (చంద్రః) నయతి.

- 1) కో_పి (దీనః) న రక్షతి.
- 2) సరస్వతీదేవీ (విద్యా) దదాతి.
- 3) సుధీరః మిత్రాయ (గ్రంథః) యచ్ఛతి.
- 4) విద్యాలయే గురుః (శిష్యః) బోధయతి.

ఏతాని ద్వితీయావిభక్తిపదాని.

ఇ. అధః దత్తం గీతాంశం పఠంతు. రేఖాంకితాని ద్వితీయావిభక్తిపదాని పరిశీలయంతు.

ఉన్నతవృక్షం తుంగం భవనం

క్రాంత్యా కాశం ఖలు యామ ।

కృత్వా హిమవంతం సోపానం

చంద్రరలోకం ప్రవిశామ ॥

అధః దత్తే శ్లోకే ద్వితీయావిభక్త్యంత పదాని సన్తి. తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

ఆంజనేయమ్ అతిపాటలాననం

కాంచనాద్రికమనీయవిగ్రహం

పారిజాతతరుమూలవాసినమ్

భావయామి పవమాననందనమ్

ఈ. అధః దత్తమ్ అనుచ్ఛేదం పఠంతు. అనుచ్ఛేదే రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

మమ నామ గణేశః. ప్రతిదినం అహం స్నానాదికం కృత్వా దూరదర్శనే వార్తాః శృణోమి. తదనంతరమ్ ఆధ్యాత్మిక భాషణాని శృణోమి. దేశభక్తిగీతాని శ్రద్ధయా శృణోమి. అనంతరం వార్తాపత్రికాం పఠిత్వా తాం వార్తాపత్రికామ్ అగ్రజాయై యచ్ఛామి. తద్దైవ కంచితే కాలం కథాపుస్తకాని పఠిత్వా ఏతాని అపి అగ్రజాయై యచ్ఛామి. అగ్రజా కథాపుస్తకాని పఠతి. అన్తే వార్తాపత్రికాం, కథాపుస్తకాని మాత్రే యచ్ఛామి. తదనంతరం అగ్రజాయా సాకం పుస్తకస్మృతం గృహీత్వా విద్యాలయం గచ్ఛామి.

ఉ. ఉపరితనమ్ అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ఉదాహరణానుసారం వాక్యాని పూరయంతు.

ఉదా: అహం ప్రాతః దూరదర్శనే శ్రీవేంకటేశ్వరసుప్రభాతం శృణోమి.

1) అహం శృణోమి.

2) అహం శృణోమి.

3) అహం శృణోమి.

4) అహం శృణోమి.

ఉ. భవతః జన్మదినం పురస్కృత్య మిత్రేభ్యః కిం కిం యచ్ఛతీతి విభతు.

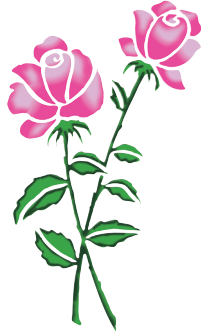
- 1) అహం రాజేశాయ అమ్రుఫలం యచ్ఛామి.
- 2) అహం రమేశాయ యచ్ఛామి.
- 3) అహం కార్తికాయ యచ్ఛామి.
- 4) అహం కృష్ణాయ యచ్ఛామి.
- 5) అహం మహేశాయ యచ్ఛామి.

పరియోజనాకార్యమ్

అన్యభాషాసు విద్యమానాని చంద్రసంబద్ధాని గీతాని సంకలయంతు. కక్ష్యాయాం శ్రావయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న
1. గీతం సాధినయం గాతుం శక్నోమి.		
2. గీతసారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
3. గీతసారం స్వీయవాక్యైః లేఖితుం శక్నోమి.		
4. గీతస్య భావం సంభాషణరూపేణ లేఖితుం శక్నోమి.		

విద్యాసమం నాస్తి శరీర భూషణమ్

పఠంతు-నందంతు

న్యాయనిష్ఠః శ్రీరామః

తత్ రామరాజ్యమ్. రాజగృహాత్ బహిః బృహతీ ఘంటా అస్తి. యః న్యాయనిర్ణయమ్ ఇచ్ఛతి, సః ఘంటావాదనం కరోతి.

ఏకస్మిన్ దినే శ్రీరామః రాజసింహాసనే ఉపవిష్టః అస్తి. తదా ఘంటానాదః శ్రుతః. మంత్రి బహిః గత్వా పశ్యతి. ఏకః శునకః ఘంటానాదం కుర్వన్ అస్తి. మంత్రి ఏతత్ దృష్ట్వా రామం నివేదయతి. రామః తం శునకమ్ అంతః ప్రవేశయితుమ్ అనుమతిం దదాతి. ఆగతః శునకః రామం మనుష్యవాచా వదతి - “రాజన్! అద్య ప్రాతఃకాలే మామ్ ఏకః బ్రాహ్మణః తామ్రభాజనేన తాడితవాన్. ఏతం శోధం పశ్యతు” ఇతి ముఖం దర్శయతి. రామః చింతయిత్వా పృష్టవాన్ - “త్వమ్ ఏవ వద. తస్మై బ్రాహ్మణాయ కః వా దండః దేయః?” ఇతి. శునకః వదతి. “ఏతం బ్రాహ్మణం శివాలయస్య ధర్మాధికారిరూపేణ నియోజయ” ఇతి.

రామః సాశ్చర్యమ్ ఉక్తవాన్ - “తదైవ కరోమి. కింతు ఏషః దండః కథం స్యాత్?” ఇతి.

శునకః వదతి - “అహమ్ అపి కన్యచన దేవాలయస్య ధర్మాధికారి ఆసమ్. తదా అహం దేవధనమ్ అపహృతవాన్. తస్మాత్ కారణాత్ శునకజన్మ ప్రాప్తవాన్ అస్మి. ఏషః బ్రాహ్మణః అపి శునకః భూత్వా తాడనవేదనాం అనుభవతు ఇత్యేవ మమ ఆశయః” ఇతి. శ్రీరామః తదైవ కృతవాన్.